

वा० रा०

॥४३॥

सीतामेवमेवंगुणां तथा मलिनवासःसंबीतत्वोपवासकृशत्वशोकध्यानपरायणत्वादि पातिव्रत्यधर्मवतीं दृष्ट्वा लष्टः सन् रामं सस्मार स्मृतंच तं प्रशशंस ॥ एवं पातिव्रत्यगुणवत्पत्नीलाभेन भाग्योत्तरोरामः ॥ ईदृश्यावियोगेनेदृशी पीडा ईदृशीप्राप्तये उद्यमश्चोचितएवेति ॥ चात्सीतांच प्रशशंस ॥ बलवता भव्येन प्रभुणा लुतापि याएवं पातिव्रत्या तदेषैव सर्वोत्तमेत्येवं प्रशशंस ॥ ५४ ॥ वममानः ॥ इतिरामाभिरामेश्रीरामीये रामायणतिलके वाल्मीकीये सुंदरकांडे पंचदशःसर्गः ॥ १५ ॥ ॥५॥ ॥५॥
सीतांप्रशस्य प्रशंसाच प्रागुक्तरूपा ॥ चिंतापरः सीताविषयदुःखेनेतिभावः ॥ १ ॥ सीतामाश्रित्य सीतामुद्दिश्य ॥ २ ॥ गुरुभिर्विनीतस्य शिक्षितस्य लक्ष्मणस्य गुरुप्रिया गुरोः रामस्य पत्नीत्वात् ॥ तद्वदेव परमोपास्यत्वेनाभीष्टा सीता अयोनिजा निःसीमपातिव्रत्या रामपत्न्यपि यदि दुःखार्ता दुःखपीडिता तर्हि कालोहिदुरतिक्रमइति हि निश्चि तमित्यर्थः ॥ दुःखोपायघटकत्वस्य कालएवप्रसिद्धत्वादितिभावः ननुनदुःखंसुखंवा कालमात्रजन्यं ॥ कर्मानुष्ठानवैकल्यापत्तेः ॥ तत्सापेक्षकालजन्यत्वेपि ईश्वरावतारसी एवंसीतांतथादृष्ट्वाल्लष्टःपवनसंभवः ॥ जगाममनसारामंप्रशशंसचतंप्रभुं ॥ ५४ ॥ इत्यार्षेश्री० वा० सु० पंचदशःसर्गः ॥ १५ ॥ ॥५॥
प्रशस्यतुप्रशस्तव्यांसीतांतांहरिपुंगवः ॥ गुणाभिरामंरामंचपुनःश्रितापरोभवत् ॥ १ ॥ समुदूर्तमिवध्यात्वावाप्पपर्याकुलेक्षणः ॥ सीतामाश्रित्यतेजस्वीहनूमान्विललापह ॥ २ ॥ मान्यागुरुविनीतस्यलक्ष्मणस्यगुरुप्रिया ॥ यदिसीताहिदुःखार्ताकालोहिदुरतिक्र मः ॥ ३ ॥ रामस्यव्यवसायज्ञालक्ष्मणस्यचधीमतः ॥ नात्यर्थंक्षुभ्यतेदेवीगंगेवजलदागमे ॥ ४ ॥ ॥ तारामयोः कर्माभावात्कथं दुःखमितिचेन्ना ॥ व स्तुतस्तु तयोर्दुःखाभावेपि लोकानुग्रहाय गृहीतमनुष्यदेहयोस्तेषां मनुष्यत्वाभावबुद्धिप्रतिबंधाय नटवत्व्यवहारमभिनयतोः सुखदुःखादिकालिकमुखविकासाद्यभि नयेन तन्मायामोहितस्यैव देवांशस्य हनूमतोऽभिनीतकार्यदर्शनेन तत्कारणानुमानात् दुःखार्तत्वाद्युक्तेः सामंजस्यात् ॥ यथाच परेणोद्धोधनंविना हनूमतः स्वबलपराक्रमांशे मो हस्तथा नयोर्भगवत्स्वरूपत्वे इदानीं तस्य मोहइति वक्तुंशक्यत्वात्पश्चात्तु भगवदिच्छयैव तस्य तयोः स्वरूपज्ञानेपि नकिंचिदवद्यं ॥ ३ ॥ नन्वेवं विधदुःखातिशये जीवनहानिरे वस्यादतआह ॥ रामस्येति सलक्ष्मणोराक्खंविधे दुर्गे स्थितामपि मां दिव्यास्त्रैः समुद्रमपि येनकेनाप्युपायेनोलुंघ्यागत्यात्रायास्यतीति ॥ तस्य व्यवसायज्ञा पराक्रमज्ञा सती नात्यंतं क्षुभ्यते नैराश्यमूलकं प्राणत्यागसंपादकक्षोभं नप्राप्नोतीत्यर्थः ॥ जलदागमे वर्षाकालेपि गंगा यथा इतरक्षुद्रनदीव दुर्धरवेगं न प्राप्नोतितद्वत् ॥ ४ ॥

सु० का०

॥४३॥